

MUSÉE
CROZATIER
SERPENTIER

éditions
FATON

LEUK OM TE WETEN

Musée le Crozatier in Puy-en-Velay (Frankrijk) wijdt een tentoonstelling aan het Pak van Courtol

Marcel van der Voort

Toen Ron Bronckers in 2008 aan het eerste deel begon van wat zich in de loop der jaren zou ontpoppen tot een bijzonder feuilleton over de premiejacht op adders, wist hij nog niet dat zijn naspeuringen hem op een gegeven moment op de befaamde Jean-Baptiste Courtol zouden doen stuiten. Toch was dat in 2013 het geval. Het artikel over *Courtol le vipéridicide* (Courtol de adderdoder) zou één van zijn interessantste bijdragen worden. Wat hij toenertijd óók nog niet wist, was dat we in 2016, samen met Rob Veen van Natuurcentrum *Tigouleix* (Creuse, Frankrijk), *Musée le Crozatier* in Puy-en-Velay zouden bezoeken, om daar het bijzondere pak te bekijken dat Courtol, die van huis uit kleermaker was, van honderden slangenhuiden had gemaakt (Bronckers 2016). Het pak met al zijn toebehoren was weliswaar niet helemaal in de vergetelheid geraakt bij de medewerkers van het museum, maar het was toch wel Rons verzoek om het te mogen komen bekijken, dat de katalysator is geweest voor expliciete aandacht bij Emmanuel Magne, de conservator van het museum, blijkt uit een passage in diens voorwoord. Die realiseerde zich door ons bezoek dat er veel meer slangenrelateerde objecten in het museum aanwezig waren, waarmee, met het pak van Courtol in de hoofdrol, een bijzondere expositie samengesteld zou kunnen worden. Dus is hij voortvarend aan het werk gegaan om dat idee verder uit te werken. De expositie die daar uiteindelijk uit voortvloeide, was in 2020 nét klaar, toen Covid-19 roet in het eten gooide, en de vernissage vanwege de beperkende maatregelen moest worden uitgesteld. Maar eindelijk vond 27 november 2021 dan toch de opening van de expositie *Serpents* plaats. Ron en ik konden er jammer genoeg niet bij zijn, maar we

NICE TO KNOW

Musée Le Crozatier in Puy-en-Velay (France) dedicates an exhibition to Courtol's suit

Marcel van der Voort

When Ron Bronckers started working in 2008 on the first part of what would become a special serial about the bounty hunt for vipers over the years, he did not know that at some point his investigations would stumble on the famous Jean-Baptiste Courtol. Yet that was the case in 2013. The article about *Courtol le vipéridicide* (Courtol the viper assassin) would become one of his most interesting contributions. What he also did not know at the time, was that in 2016, together with Rob Veen of Nature Center *Tigouleix* (Creuse, France), we would visit the *Musée le Crozatier* in Puy-en-Velay, to view the special suit that Courtol, who was originally a tailor, had made from hundreds of snake skins (Bronckers 2016). Although the suit and all its accessories had not completely faded into oblivion among the museum staff, it was Ron's request to come and see it, that had been the catalyst for explicit attention from Emmanuel Magne, the curator of the museum, is apparent from a passage from his preface. Through our visit, he realized that there were many more snake-related objects in the museum, that could be used for a special exhibition, with Courtol's suit in the leading role. So, he started to work diligently to further develop that idea. Just when the resulting exhibition was finished in 2020, Covid-19 threw a spanner in the works, and the varnishing day had to be postponed due to the restrictive measures. But finally, on November 27, 2021, the opening of the exhibition *Serpents* took place. Unfortunately, Ron and I could not be there, but we did receive the catalog that accompanies this special exhibition.

That book has become a real must-have: the versatile content is beautifully supported by

ontvingen wél de catalogus, die deze bijzondere tentoonstelling begeleidt, toegestuurd.

Dat boekwerk is een écht hebbedingetje geworden: de veelzijdige inhoud wordt prachtig ondersteund door de zeer aantrekkelijke vormgeving. Een tiental hoofdstukken maakt het de lezer mogelijk om vanuit voornamelijk cultuurhistorische invalshoeken naar slangen te kijken: vanuit de bijbel, de mythologie, wat ze vanuit therapeutisch oogpunt voor de mens betekenden en nu nog kunnen betekenen, over de hedendaagse herpetofauna in de Auvergne. Natuurlijk ontbreekt Ron Bronckers niet in de auteurslijst. Rons bijdrage gaat over de premiejacht op adders in zijn algemeenheid, en laat een aantal van de gerenommeerdste ervan de revue passeren. De artikelen worden op 'tussenpagina's' aangevuld met mooie afbeeldingen en beschrijvingen van (kunst)objecten, schilderijen, bijouterieën, keramiek, historische platen e.d. Daarmee is het, net als *Snake Charm* van Marilyn Nissenson & Susan Jonas, bij uitstek een heerlijk boek geworden voor wie de cultuurhistorische herpetologie een warm hart toedraagt.

Het boek is (uiteraard) Franstalig, kost €18,- en is te bestellen bij *Musée Le Crozatier* in Puy-en-Velay. Raadpleeg de website van het museum voor meer informatie.

Literatuur

- Bronckers, Ron, 2013. De premiejacht op adders in Frankrijk. Een beroep in (prent)brief kaart gebracht. Deel 7: Jean-Baptiste Courtol, bijgenaamd Courtol le vipéricide. *Litteratura Serpentina*, 33(2): 118-127.
- Bronckers, Ron & Marcel van der Voort, 2016. Kruip eens in de huid van een adder! *Litteratura Serpentina*, 36(3): 145-153.

the very attractive design. Ten chapters enable the reader to look at snakes mainly from cultural-historical angles: from the bible, mythology, what they meant to humans from a therapeutic point of view and can still mean today, about the contemporary herpetofauna in the Auvergne. Of course, Ron Bronckers is not missing from the list of authors. Ron's contribution deals with viper bounty hunting in general, and takes a look at some of the most renowned of them. The articles are supplemented on 'intermediate pages' with beautiful images and descriptions of (art) objects, paintings, jewellery, ceramics, historical plates, etc. This makes it, just like *Snake Charm* by Marilyn Nissenson & Susan Jonas, an excellent book for who has a warm heart for cultural-historical herpetology.

The book is (of course) in French, costs €18 and can be ordered at *Musée Le Crozatier* in Puy-en-Velay. Consult the museum's website for more information.

Translation into English by Sander van Tongeren.

Literature

- Bronckers, Ron, 2013. Bounty hunting for vipers in France. The picture postcard mapping of a profession. Part 7. Jean-Baptiste Courtol, nicknamed Courtol the viper assassin. *Litteratura Serpentina*, 33(2): 118-127.
- Bronckers, Ron & Marcel van der Voort, 2016. Slip into the skin of a viper! *Litteratura Serpentina*, 36(3): 145-153.